AZALPENAK

Ume - jokuak

LAUAXETA

Ludiko umiak jolastuten dira. Umetasuna jolasen arua ixaten dan ezkero, ume gustijak euren egun-sentiko egunak jolas-aŕtian igaro daroez. Eurentzako jostalubak baño eztagoz.

Neskatiltxu bat bada, eskubetan andrakit̃ea aŕtuta mat̃ero uŕumakatzen dau. Emakume zaŕ baten antzera bere zeregiñak betetuten dauz. Mutikuak ostera, batzutan gudarijak dirala, beste batzutan zaldi-ganian duazala, zaŕen ametsetan dabiltz.

Eta gauza jakingaŕija: ludi gustiko umian abestijak eta jolasak bardin antxekuak dira. Aldakuntza andirik eztanke. Doistaŕak darabilezan abestijak, Italia'ko umiak erabiliko dabez.

Azkoren ikereak baŕe-daragisku: ¡Ene, abestitxu au Franco'n entzun dot! Eta Euzkadi'n alako abestijak umien abuetan entzuten dauzalako, ikeratuta dago. ¡Ez oŕen besterik! Ipuñakaz jazoten dana, abesti ta jolasakaz jazo oi-da.

India'n eta Europa'n, ipuñak alkaŕen kidekuak dira. Eŕi batetik bestera duaz. Ume-jokuakaz baŕdin jazoten da.

¿Zetan aldakuntza idoro geinke, ba? Lan auxe egin nairik gabiltz. Euzko-umien jolasak eta gaztelaŕ umianak baŕdiñak ixango dira, baña batzuk euzkeraz ta bestiak eŕderaz edo gazteleraz jolastu dadixan, gura dogu.

Ume-jolasetan geyenean abestijak eta izki txukunak ixaten dira. Doistaŕak euren elian eta pantzetaŕak beste oŕen beste. Orain aŕte ardura andirik eztautsegu ixan umien jolasai, baña orainguan kenturatu gara euzkerea jasoteko biderik onenetariko bat auxe dogula.

Gauza atsegingaŕija ixango litzake, ume gustijak euren jolasatan euzkerazko izkijak abestuko ba'lebez.

Bilbao edo Donostia'n, ze'ayetan dabiltzan umiak euzkerazko jolasak erabiliko ba'lebez, zelako auŕerakadea egingo leuken geure eliak.

Euzko-Ikastola-Batza konturatu yaku. Urduri lan egin nairik asi dira ta laster euzko-umiak amaikatxu jolas edeŕ eukiko dabez. Baseŕijetan bazteŕtuten diran abestijak, ume-jokuak baŕiztau dagiguzan, oraingo jantziz jantzi daiguzan. ¿¿Nok soka-jokua eztau ikusi? Neskatxuak jolas oŕetan dabiltzan bit̃aŕtian ara euren euzkeltzaletasuna zelan agertu dagikien:

Jolastu gat̃ezen soka-jokuan, soka-jokuan, soka-jokuan, aurtxo euzkotaŕai dagokijon eran, dagokijon eran euzko-utsean. Bikuak ugari egiñaz alai gabiltzan, alai gabiltzan, alai gabiltzan, euzkera entzunaz beti jolas gustit̃an, jolas gustit̃an une danean. "Olantxe abestijak daŕai.

Saŕi "Ambo ato, matarile-rile" entzun dogu. Eŕderazkua. ¿Zegat̃ik euzkeraz olakoxe abestitxu bat umiai egin ez? "Monja zurijjena" deritxon izkitxu zoragaŕija Lekuona jaunak egin dautse.

Eleŕti-zaletasuna, gogo-mietasuna olantxe erakutsi geunskijoke ta euzkeraganako mat̃asun berua.

Edozein tokit̃an euzko-jolas bat auŕkit̃u daruanak, bidaldu begisku. Ezerez dan gauzatxu bategaz, oidalako lan dagikegu. Geure aŕlo onetan gauza txikirik eztago.

Euzko-Ikastoletan dabiltzan umiak, Bilbao'ko txaidetan abestuten dabez euren jolasak. Eleŕtilari bati entzun neutson: Antzeŕkijak egit̃eko zelako gauza txukunak diran. Eta ikeratuta legetxe notiñak geratuten dira ume arein abestijak entzunaz.

Oŕa uste ezkeban bidetik geure euzkerea goralduteko asmua. Lateŕi askotako ikastoletan umiai jolasak erakusteko eginbiaŕak irakasliak euki darua. Ordu erdi ta ordu bateko lana, jolasak erakustiari emon biaŕ dautse. Ezta alpeŕiko lana.. Umiak pozik ikastolara juaten dira ta euren elian jolastu ta dantzatuten ikasten dabe.

Gaŕantzi andiko lan oni biaŕ yakona emongo dautsogu. Gai onetzaz France'ko irakasleme batek esan dauzanak. ementxe argit̃alduko doguz. Geuk esaten dogunari batzuk jaramonik eztautse egit̃en, eŕbesekuaren esanai erantzungo dautse-edo.

ERRIJETATIK

MAÑARIA

ELEIZKIXUNAK. — Sortzez Garbi-garbija'ren eguna, eŕi ontan, andikiro ospatu zan. Goxian Jaunaŕtze asko; Miren-alabak batez-be. Ta aŕatsaldian be elizkixun edeŕa egin zan, ibildeun eta gusti (au elizpetik). Eta, At̃a Lontzi karmeldaŕ gastiak, Miren-alabri, berbaldi edeŕ bat egin euskun; eta oso atsegiñez entzun geuntzon. Lontzi At̃a'ren berbaldijak, pozez entzuteko erakoak ixaten dira-ta

IRAKASLIA'REN-ALDEZ. — Iragaŕi zan lez, Sortzez Garbi garbijaren jayan ospatu zan amaŕetako meza nagosija, Arana eta Goiri'taŕ Sabin gure Irakasle mat̃iaren eta enparau ildako abeŕtzalien aldez ixan zan. Eta eŕukizko-egintza oŕetara lagun asko erdu zan.

JUAN-ETOŔIJAK. — Egubenian egon ziran emen, Astolitzaga'taŕ Gixane ta Aret̃io'taŕ Pele neskatil̃ak.

—Burgos'tik etoŕi ziran Got̃i'taŕ Markelin, Barazar'taŕ Kandida ta Bernaola'taŕ Eŕapel, eŕiko mutil gastiak.

—Areatza'tik, Elexpuru'taŕ Bingen mutil̃a.

—Egubaztenian egon zan Beŕia'taŕ Marine anderañoa.

GEXORIK.—Elexakuak artuta aurkitzen da, "Katia„'ko Egiluz'taŕ Barbare anderea. Osasuna opa dautsogu.

MAÑARIKO.

Uaŕa.—Zeure lengo eguneko bertsuak galdu egin yataz. Tamal andija aŕtu dot, polit̃-polit̃ak ziralako. Mesedez baŕiro bidaldu egistazuz eta azketsi. Orain Gabon abestijak, be, ondo etoŕiko dira. Aguŕ "Mañari" argi-argi ori, zu, "Mat̃e" eta "Ete" Bizkai'ko emakume punterenguak zat̃ubegu.—Lauaxeta.

AZPEITIA

LAN GABEKUEN ALDEZ. — Igandian il̃a onen 11'an aŕatsaldeko bostetan Txaunasiko aretuan euzkel - antzerkiak izango dira. Antzeŕki abek euzko-langile lan gabekuen aldez dira. "Aterako gera" Altzaga'taŕ Toribi, "Melitonaren bi senaŕak" Zabala'na eta "Perira" bakaŕizketa, irurak politak eta paŕeragileak antzestuko dira.

Antzerki bitaŕtetan, Euzko - Langilien Alkartasuneko abesbatz batek "Aguŕ Jaunak" "Ume edeŕ bat", "Binbilin-bonbolo" "Adios ene maitia" ta "Beti penetan" erein politak abestuko ditu.

Guŕutxaga'taŕ txistulariak txistu - soñu politak entzun eraziko dituzte.

¡Azpeitiaŕak! Lanik gabe daudenai lagundu egiozue. Sa'bide-saneuŕiak eskuko ataletan ikus ditzaketzute.

EUZKEL-IZENA.—Iñaki euzkel-izenakin ugutzau dute Eizmendi'taŕ Eusebi txiak, Urbieta'taŕ Mikel ta Lazkano'taŕ Iñake'k izan duan semetxoa. Aita-amabitxoak, Urbieta'taŕ Mikel ta Lazkane'taŕ Miren Josebe izan dira. Zorionak.

ABEŔTZALEKERIAK.—Euzko Etxea'k eratuta bikole muxko txapelketa laisteŕ asiko da. Araudia ta gañerako zertzeladak Batzokiko iragarki-oltzuban arki ditzketsuk.

Datoŕen igandian il̃a onen 18'an gastetxuak itzaldi abeŕkoi bereziak izango dituzte. Artzelus'taŕ Amaletxu ta Uŕeta'taŕ Mikeltxo donostiaŕ gastetxuak itzegingo dute. Aurkespena Arozena'taŕ Iñake azpeitiaŕ gastetxuak egingo du. Uŕengo idazkia jai onen beŕi emango degu zertzelada guziakin.

KIROL.

DONOSTIA

Lengo astelen gabean (il̃an 5'ean) Garibai-txaidean ziaŕ nijoala Euzko - Iztunde Areto'ra eldu nintzanean esan zidan lagun batek, bertan Comunistak itzaldi bat zutelá ordu artan eta bururatu zitzaidan apuŕtxo batean entzutea. Saŕtu nintzan bada aretoan eta bertan aŕkitu nituen aŕantzale euzkaldun asko, emakume eta gizon. "Cordobes" kapeladunakin nastuta. Ikuskizun samingaŕia abeŕtzale batentzat.

Beriala asi zan itz-aldia, lenengo itz egiñaz Asarta gazteak (Donostiaŕa esan zutenez). Aldi bat igaro zuben gauŕko agintarien aurka, asaŕe bizia agertuaz, batez ere, Ugetista-Zozolisto sendiari. Ondoren itz egin zuben azkenengo opor-aldiatzaz maitetasuna azalduaz Euzko-Langile alderdiari azaldu dutelako alderdi gustien gañetik langilien ondasuna nai dutela eta dei-egin zien gertu egoteko beŕiz-ere alkartu-ta juan ditezen. Azkenengo itz-egin zuben JEL alderdiatzaz. Oso aŕazoizkoa bilatzen dutela guk eskatzen deguna esan zigun baño gure agintariak aberatsak izanik eta zer-ikusiak dauzkaten Madrid'ekin ez dutela azkatasunik nai eta oiek alde batera utzi beaŕean gaudela azkatasuna iristeko.

Ondoren Galan españataŕak itz-egin zigun. Gaste au Jaca'n il zutenan anaya da. Onek eŕkala etoŕi ezkero España'n eta Euzkadi'n izan diran gertakizun asko gogoratu zigun. Onek ere asaŕe bizia azaldu zuben gaurko agintarientzat batez-ere len esan detan sendi oŕentzat. Ondoren JEL alderditzaz itz egin zuben. Eta emen bere lenengo itzak. "Dicen que el Partido Nacionalista Vasco es reaccionario y yo digo que eso es mentira. El P. N. V. aspira a una cosa justa, cual es la independencia de Vasconia." Jaŕaitu zuben esanaz au egia dala ikusteko naikoa da gogoratzeabakaldun garayan Primo-Rivera Bilbao'ra etoŕi-ta esanaz "aquí el único chulo soy yo" nola batzokiak itxi eta abeŕtzaleak espetxietan saŕtu zigun. Esan zuben orain ere berdin, gure izpaŕingiak zigortu eta abeŕtzaleak espetxeratzen dituztela eta Mundaka eta Bermeo'n eŕiak autatutako udalak eŕu gabe ankazgo-a bota eta Gestora'k jaŕi dituztela "asaltokoak" lagun artuta eta "Democratak" dirala esanaz gauza oek egiten dituztenak "chulo" batzuek besterik ez dirala. Azkenik esan zigun Comunista alderdiak gure azkatasuna bidezkoa dala ikusi-ta ez dubela ezta-baidarik aterako au emateko. Ordu luŕden igaro zuben abeŕtzaletasunatzaz itz egiten beti maitetasuna azalduaz. Zer derizkioz irakuŕle? Zer esan nai digute gizon oyek? Lenago oyeri entzutera juatea makilada bat artzea izatentzan guretzat baño orain maitetasuna besterik ez digute azaltzen (itxuraz beñepein) eta gu lengoak izanik orain ere nola ulertzen-da au? Nere ustez ulertzenda onela. Len jayo-beŕiak edo txikiak izan eta ikusten ez, baño orain aundi egin geranean "astunak" izan. Oyek aŕantzale onak ditugu eta gure alderdietan aŕantza ona ikusten dute. Esaten dutenez, Alfonso-Carlos'en alderdia ere bada baño onetzaz etziran gogoratu. ¿Zergatik ote da? Alderdi oŕen ibaya legortuta nola dagoen arairik ez dalako. Eta guk zer egin bear degu itz ald ura entzun ondoren? Lendabizi eskeŕak eman areto bat bete notiñen auŕean aitortu dutelako Euzkadi dala gure abeŕi bakaŕa. Ondoren indartu gustiok auŕera jaŕaitzeko gure bidean bada poztu egin beaŕ degu guretzaz itz-egiten dutenean, zergatik onekin azaltzen digute gure aunditasuna. Baño kontu anayak oyen azapaŕetara erori gabe bada oyek asmo bat bakaŕik dakarkigu, Aŕantza eta aŕantza. Gu Euzkadi'ko azkatasun bil̃a datoŕenari laguntzeko gaude, beraz lan au, gure alderdira eurak etoŕi-ta obeto egingo degu, gu euretara juan gabe. Eta Asarta "camarada'ri" beŕiz, lendabizi, alkartu-ta juango gerala Euzko-langil̃eak nai degunean baño ez euretatik itxaropen aundia degulako bada lengo opor aldian ere itz onak egin ziguten baño laguntasunik ez, bada bigaŕen egunean lanera juan ziran gu bakaŕik utzita Eta JEL alderdiatzaz beŕiz azaldu egin beaŕ dala zein diran agintar aberatsak bada Bilbao'taŕ gizon ospatsu bat azaldu zigun eta au gero jakindetanez ez da agintaria eta ezta-ere alderdikidea. Eta bukatzeko Españataŕak Euzkadi'ra etoŕi eta gure azkatasun edo abeŕia aitortzen digutela ikusi ondoren zer oldozten ote dute Amilibia eta gañerako euzkaldun oiek?

A.'TAR S.

MUXIKA

Eŕi onetako eŕtxadonan gure Ama Soŕtze garbijaren eguna andikiro ospatu zan. Goxeko saspiretako jaupan Jaunaŕtze orokoŕa ixan zan, eta bertara oztetza andija eldu zan.

Bederatziretan Miren-alabaen Jaunaŕtzia ixan zan. Jaunaŕtze onetara oztetza andija eldu zan, eta eleizkixun edeŕa egin.

Ojanguren'daŕ Kepa jaupari aguŕgaŕijak itzaldi samuŕa baxen jakingaŕija egin euskun, eta txauneskinñari bai soñu edeŕak atara be.

Geuk be abesti edeŕak abestu gebazan. Abeslarijon aŕtian baña Gomeza'taŕ Andone eta Auzokoa'taŕ Jone gorengo malakuak dirala esan biaŕian gara, euroi eskaŕak, ba, geuk uste ixan geban baño obeto abesti gustijak urten euskuben-eta.

Olako eleiz-jayak guk Miren - alabeok il̃aro egin biaŕ geunkez. Goitia'taŕ Baldomer txaunburu jaunak be txonitz edeŕa egin euskun. Eta amaya, "Aguŕ Eŕegiña" euzkel-abesti samuŕaz emon yakon.

Egubaztenian esaten nebazan E. A.-Batzako batzordiaren asmo edeŕak, igandian esan biaŕ nebazala esan eusten eŕi onetako batzuk, igandietan EUKADI geyagok irakuŕten dabela-ta. Baña belutxu idatzi nebalako-edo, igandian etziran ageŕtu.

Gauŕ aŕatsaldian (J. L.), 3'retatik 5'tetara Batzokijan ixango gara-ta, Gastetxuben ixen-abixenak aŕtzeko antxe egongo gara, ta poz-pozik egon be. Ume jayopaŕitxubentzako jauzkijak gertau leikezan emakumak be etoŕi leikez. Asmo onetzaz il̃a onen 18'gaŕenan uste dogu batzaŕ txikitxu bat egit̃ia ondo ixango dala.

BARBARE DEUNA.—Igazi dan igandian Galdakano'rantz urten nintzan, eta Zornotza'n Azarzola'taŕ Miren Soŕne abeŕtzale zintzuaz batu. Eta E. A.-B'tzak Mikel deunetzazko jaupea 8'tziretan ixango ebela esan eustanian, jaupa aretara juan nitzan. ¡A gauzearen edeŕa!

Jaupea Laŕea'ko karmeldaŕ leikaide gaste batek esan eban, Txauneskiña Uŕesti 'taŕ Bit̃oŕ jaunak jo. Oztetza andija txadoneratu zan, ta Aralaŕ'ko Mikel deunaren abestijak abestu ziran, eta edeŕto abestu be.

Altube'taŕ Miren, E. A. Batzako lendakarija antxe aguŕtu neban, ta Etxebaŕia 'taŕ Miren, bigaŕen lendakarija be antxe. Zorijonak.

GAZTAÑA EŔIAK.—Lenagoko igande baten Eŕotabaŕi basetxian neska talde bat gaztaña eŕiak jaten batu ziran. Neskatil̃ak diran lekutik uŕun barik mutil̃ak be ixaten dira-ta, an be baten bat egon zelakua dogu. Mutil̃ak diran lekuban mutilkerijen bat egin barik ezin egon ixaten dira-ta, an be, euren "abilidadetxuba" erakutsi ei-eben; gaztaña-eŕiak mairatu eutsezeneko, tximist-argija amatau ei-eben, ba, eta otzaran ziran gaztañarik geyenakaz jaubetu, eta euren sakelak bete-bete egin ebezanian, ezer jazo ezpalitzan nasai-nasai geratu.

Josebe Andona baña buru argikua dà-ta, olako gauzetan jazoten danaren baŕi ekijelako-edo, "Muxikakorentzat" esanda sutonduan eukan lapikotxu baten pilotxuba gorde eban. Eta Joseba Andone'ri eskaŕak, neskatilak be gaztañak jan barik etziran geratu.

MUXIKAKO. (1)

---

(1) Eŕijetako izpaŕkaririk geyenak euren idazkijak igandietan argit̃altzia gura ixaten dabe. Baña ori eziñekua da, batez be oŕ Muxika-aldian idazten dozubezan idazki luziak lakuak danak ixanezkero.

Idazlerik onenak leŕo gitxit̃an izpaŕ asko esaten dakijenak ei-dira. Beraz auxe ikasi biaŕ da; leŕo gitxit̃an izpaŕ asko esaten.—I.

UBIDA

EGURALDIJA.—Txingoŕ, eduŕ, euri ta otza ezta "palta". Parkatu egin biaŕko jasoya da-ta. Kamarak uts-samaŕ dagozan ez, aurtengo negua luze egingo yaku. Bai, inda-baŕiko ku-ku soñua ¿nun ete? Eta kamarak beterik eztagozanian kortan be eŕalde andirik ez. Alan ba, eŕonkarik bota barik ixil-ixilik egon biarko. Lau edo bost aŕoako txaŕi-muxil bat azten bada urte guztijan ondo begituta koipegaŕi apuŕ bat lapikuari botateko, pozik. Onen beste be, zoritxaŕez, danak eztabe ixango ta.

¿BESTE IRU BASURDE?—Latxa'taŕ Karla ta lagunak 39 kilo'ko basurdea il eben egunian eta ordu atan beste basurde bati yaurti eutsoezan tiro batzuk; baña "bal:az" biaŕian "perdigoiagaz" yaurtita... ¡ezebez! Baŕa Jon Gurutz, Lazkano'taŕ Lon eta (a) "Rivas„'ek beste basurde bigaz makiladaka ibili ziran. Bai ba, areik lau basurde'ok sendi batekuak ixango ziran.

"Bit̃oŕ-Andi" ta "Napaŕa" ixan ba'ziran lau basurde'ok zelan-bait kortaratuko lebezan.

GEXORIK.—Baŕondo'taŕ Polentzi ta Ibargutxi'taŕ Augustin aurkituten dira.

JUAN-ETOŔI. — Bilbao'ra Urkiola'taŕ Miren.

Gazteiz'era, Angot̃ia'taŕ Simeon jauna, gure txaunburda.

Bilbao'tik, Baŕondo'taŕ Kauldi, Ibargutxi'taŕ Eulogi ta Baŕondo'taŕ Katariñe.

ARETXETA.

MARURI (JATABE)

BATZAŔA.—Igaziriko laraunbata gabean euki geban alderdikidien batzaŕa, Bizkai-Buru-Batzaŕa'ren aginduba betatuz. U. B. B.'ko lendakari dan Uŕutia'taŕ Mikel autu geban alduatzat, eta ordezko Eŕenteria'taŕ Bit̃orin Batzokiko lendakarija. Gixon oneik abeŕtzale baxen kiztaŕ benetakuak diran ezkero, geure aŕlotxuan ondo zainduko dabela oldoztu biaŕean auŕkitzen gara.

SABIN IRAKASLIAREN OMENEZ. Igaro dan igandian zaspiteŕdijetan jaupa ixil̃an jauna aŕtzia ixan zan: totintza aundija esan geinke, etoŕi zala onen ondoren il otoyak.

Geure irakasle aundija zanaren, eta orain aŕte il diran bere jaŕaitzale gustijen alde.

Jatabe'tik at-diren beŕtako seme-batzuk tamalduta ixan biaŕ geban gure eŕiko abeŕtzaliak, eztirala ixan biaŕ geban, gure eŕiko abeŕtzaliak, eztirala gogoratu Sabin'an uŕte uŕenagaz, ezkendualako izpaŕangijan iragaŕi.

Jaitxu bat gauŕ iganderako eratuteko asmoetan dabiltzala susmau dot gure eŕit̃aŕ emakume abeŕtzaliak eta gixonezkuak, "Lauaxeta" duala entzun dot itz-egit̃en, eta egi aundijak azalduko ei dauz, ori olan balitzake neu be juango nintzake beŕtara, egijak entzuteak gatxik eztausku egingo-ta.

JATABETAŔA.

Uaŕa.—¡Zelako jaitxu ta koplak! ¡Jai andijak egingo dabez, jai andijak! Ikusiko dozu Jatabe'ko ezpatadantzarijak zelako biribilketeak eta auŕeskuak egingo dabezan alai-erdijan. Iñoz eneban uste ixango Jatabe'n ezpatadantzarijak ixango zirala, ta oŕa aldra bi non eratu dabezan.

Aŕatsalde edeŕa igaro gura ba-dozu, etoŕi Jatabe'ra, antxe pozik egongo gara mutikuai begira-ta.

Jatabetaŕak eztira edozelango abeŕtzaliak, punterenguak baño.

Jai oneik aŕatsaldian dira ta itzaldija ko dautseguz eŕiko batzuri, "txaketeruai" ko dautseguz eŕika batzuri, "txaketeruai" edo.—Lauaxeta.

LASARTE

ANTZEŔKI.—Datoŕen igandean zortzi, il onek 18, Batzoki'ko autzeslari taldeak Usurbil'en antzeŕki jai bat egit̃ekoa du. "Maitasun eta Goŕoto", "Moŕoi Jatoŕa" ta "Buŕuntziya" antzestuko ditu.

Antzerki jai ori eŕi artako Batzokia'k lanik gabe arkitzen diran euzko-langil̃ien aldez eratu du.

Uŕengo igandean, Egubeŕi egunean, emengo Batzokian "Buŕuntziya", "Mendibe'taŕen laŕiyak" eta beste bakaŕizketa bat antzestuko dira.

¡Ekin eta jaŕai lanari!

OLA BEŔI BAT.—"Michelin" izeneko "neumatico" ola egiteko lanean asi dira. Berori lenago ekazkiñak iexten ziran zelayan izango da .

ELEIZKIZUNAK.—Txadon nagusian, Miren Sortzez Garbiaren bederatziuŕena egin da. Egunero ozte aundia bildu da.

EZKON-DEYA. — Igandean irakuŕi zan Madrid'ko gazte batekin laxter ezkonduko dan emengo Alonso'taŕ Elena andereñoaren lenengo ezkor-deya. Zorionak.

A-BI.

ELGOIBAR

Oste aundiarekin egin dira uri onetan ama soŕtze garbiaren bederatziuŕena txadon nagusian. Beronen egunian elgoibaŕtaŕak irakutsi dute beranganako maitazuna, goizean mila ta irureun lagunek Jaun aŕtu zuten. ¡Edeŕtasuna benetan amaŕetan oso edeŕki abestu zuten "Refice„'ren jaupa, jaupa bukatzian Gure Jauna agirian ipini zan zaindurik aŕatsaldeko eleizkixun aŕte eliz ontako Alkaŕtasun gustikuak.

Aŕatsaldian lesperak, agurtza, bederatziuŕena abestiak eta ibildeuna eleiz jiran "Aguŕ Maria" Miren alabak abesturik, biaŕtu ziran eleizara ta auzpesturik Ama Zerukuaren alderean abestu zuten gustiak "Aguŕ Jesuren Ama". Azkenengo bostegunetan itzaldiak egin zigun aita Ozerin-Jauregi pantzeskataŕak. Bukatzeko aita goiburu Aita Santuaren onespena bendiyuan eman yuan kisto guratziakin.

Ostiral goizian bederatziretan txadon nagusian uŕte gustian Miren Alaba'ren Alkaŕtasunian il diran gustien animaren izenian il otoizketak egin ziran oste aundia beŕtaraturik.

卐 卐 卐

Gure lagun abeŕtzale dan Armendia'taŕ Kalista'ren bi uŕte dun semetxo bat atzo donokiratu zan. Laguntzen diogu beren atsegabian.

✤ ✤ ✤

Semetxo bat izan dute, Rejil'daŕ Bigen eta bere emaste Irureta'taŕ Miren'ek. Zorionak.

卐 卐 卐

Biaŕ astelenez, asiera emango die uri onetako Emakume Abeŕtzale-Batza'kuak umetxueri Kristau-Ikasbide "dotriña" erakusten. ¡Abeŕtzaliak euzko zale katolikuak! bialdu zuen umiak euzkerazko Kristau Ikasbidia erakustera zuen umiak.

✤ ✤ ✤

Igandez Tolosa'n izan zan Jel-Alderdiko batzaŕ nagusian izan zan Aŕiola'taŕ Baleri U. B. B.'ko lendakaria. Pozez biaŕtu zan bere urira ango anaitazun eta abeŕtzaletasuna ikusita.

✤ ✤ ✤

—Ankako miñez aŕkitzen da gure lagun ta euzkel-idazle "Abeŕi" laisteŕ sendatuta ikustia nai degu, beran biaŕa gure aŕtian aŕkitzen da-ta.

—Emen izan gendun ostirale Onaindia 'taŕ Alberta kanoniko ospetsuba.

—Ezkon-ibilia eginda etoŕi dira, Zendoia'taŕ Koldobika Sagunto'ko injinerua, bere emaste Zabaleta'taŕ Miren'ekin.

—Barcelona'tik Zulaika'taŕ Imanol, bere emazteagaz.

—Donosti'tik, Gabilondo'taŕ Eŕoka, eta bere oŕdezko alaba Martiña.

—Zumaŕaga'tik Rojo'taŕ Pantzeska, Pantzeska, bere emaste Gabilondo'taŕ Miren, ekin.

—Valladolid'tik, Gabilondo Isasmendi di'taŕ Joseba, Aŕil̃aga'taŕ Joseba ta Julen ikasleak.

—Pau'tik (Francia) Laŕeategi'taŕ Miren, E. A.-B.'ko antzeslari trebea.

AIXERIXA.

Zubiaur'tar Kep

1895'gko. urtian Mungia'ko Urtuñe basetxian jayo zan. Basaŕitaŕak oi-daben irakatsijak uriko irakastolan egin ondoren, amairu urtedun zala, Ordunte-mendi itxasontzijan moŕoi saŕtu zan. Gudaritz-ŕazteko urterik geyenak itxasuan emon ebazan. "Garellano'n" gudaritza egit̃en zala, "Gudari-Jauŕetxen'ra (Gobierno militar)" eruan eben eta 1918'gko. azila'n, Deunoro egunez, goxeko lauretan, gudarijak lo ziran gela-ganera erori, jausi zan "Reina Victoria" gudaletxeko ormia. Gudari bat il eta ainbat zaurit̃u ziran; zaurit̃urikuen artetik gaizkijen berau, Kepa lotu zan. Il-zorijan ordu batzubetan egon ondoren, obetuago uten asi eta lasteŕera luzaruan bixit̃eko eran geratu zan; baña betiko gaxo; bizkaŕ-azuúa auzit̃a, ezetarako etzala, iñok gustija egin biaŕian lotu zan.

Mat̃asuna da zoritxaŕaren neuŕi bakaŕa; zoritxaŕa mat̃asunez neurtzen da; zenbat eta mat̃iago ixan norbait edo zerbait, ainbat min geyago artzen dau geure bijotzak, bera galtzian. ¡Osasuna! Kepa'renak beriak dira itz oneik: "Ludiko ondasun eta omen gustijak batetik, eta neure indaŕez ibili al ixateko esku-makila bi eskiñiko ba leustez bestetik, makila bijakaz geratuko nintzake". Ixan be osasuna, ondasunaren ta omenaren oñaŕija dan ezkero, eurok baño mat̃iago dogun gauzia da.

Zubiauŕ'taŕ Kepa, ba, gau ta, egun, oean etzanda aurkitzen da; bere indaŕez ezer egit̃eko gauz ez dan-ezkero, iñori begira dan euzkotaŕa da.

II

Orantxu egutegi-oŕi baten irakuŕi neban emakume-argazkija euzkeraltzen noya. Bere egilia Jara Gotzaña da: Gazte dala, zaŕaren zentzuna daukan emakume bat dago; zaŕ dala gaztiaren indaŕakaz lan egit̃en dabena; jakingia edo ez jakiña dala, bizitzako eskutukijak, jakintsuak baño ziatzago ta zuzenago idoroten dabezan emakumia; jakintsua dala, baŕiz, seintxua lez umetuten dakijana; txirua ta biartsua dala, bere bijotzeko mat̃asunez naikotuten dakijan emakumia; aberatsa dala, bere bijotzian eskargetasunaren zaurija ez eroatiaŕen, aberastasun gustijak pozez emongo leukezana; indartsua dala, señaren negaŕak ikaratuten daben emakumia; makala dala, legoyaren adorez saŕit̃an indartuten dana. Emakume au, ama da.

Zubiaur'taŕ Kepa'k, ba, bere burua gaxopian etzanda ikusi ebanian, artu eban bere bijotza eta Goiko-Jauna'ri eskiñiaz, bere sorbaldan ezaŕirik gurutza astuna adorez ta jaun-mat̃asunez eroateko agintza zindua egin eutsan. Eta agintza au egit̃en bere amak lagundu eutsan. Aingerutxu bat lez, espanetan ezti gozua ta bijotzian mat̃asun-esnia-ta, antxe eukan bere albuan beti. Emakumetxu ak, bere txitak ego-azpian estalduta dakarzan oluak lez, bere mat̃asun-egopian batuta ekaŕan Kepa.

Eta bere ama gaxua il-agiñian ikustian, bere baŕuan nabat̃u eban min atsekabetsua'k, ilteko guraritan imiñi eban. Baña ama mat̃aliak, bere seme eŕukaŕi ta bere bijotzeko atalik kutunenaaretan naigabiak jota ikusiki esan eutsan: Ez negaŕik ene Kepa mat̃ia, ez negaŕik, ez alegetu ta gotil̃undu neu ixango nayatzu zeru got̃ik lagun-da.

Eta oraintxu idazten eustan Kepa'k: Eta berak agindu eustan lez, neure amaren laguntasuna neugan nabaitzen dot.

BERE EUZKO-ABER-TZALETASUNA

Kepa'ren bijotzian euzko-abertz -sua Enbeita'taŕ Kepa, euzko olerk etxindoŕak, Mungia'n ospatu -jai baten biztu eban. Arezkero gon dau bere bijotzian euzko-aber sun-txingaŕa; izpaŕingi ta idazt yak irakuŕi ta gaxotu-artian Ola Euzko-Batzoki'ko bazkide ixan

Eta gaxuak menperatu-artian zintzua ba-zan, aŕezkero bere euzk tzaletasunak indaŕ bedegaŕa arte zeregin bakaŕa "Jaungoikua eta -Zaŕa" Goiburu deuna bere auzo gustijen bijotzetan izartia

Irakuŕten ez dagonian, agurtza bide dabela, zeruko amagaz izket du. Eta bera ikertuten daben bere espan-bijotzetatik ugari darij tzaletasun-esne zuri-indartsua be.

Bere euzko-ekintza onen ondor nok ez dazaguz...? Politika-gurutz dan basaŕitaŕ alper banakaren bere auzo osoa abeŕtzaletu dau. -azpika euzko-zelayan abeŕtzalet ja zapaltzen diñarduben baseŕitaŕ dunok, eurok be, Kepa'k bere itz dautsen argijen-argiz, itxututa rik geratzen dira, gaxuaren auŕ

Nire at̃ea, iñostan bere idazki listia zan; baña benetako karlista begijak euzko-azkatasunian josita karlistia. Onek gaurko karlistaŕ nok, euzko-azkatasunian barik, dabe josita euren bijotza. Eta bil.

IV

Ona emen, ene irauŕle, Zubiaur pa euzkotaŕ gaxuaren bixi-zertz tzuk. Bedoni Mungia'ko Euzko egin eutsen omen-egunian egin lana da. Orduan ezin egin ixan zoŕ neutsan ezkero, gauŕ egin

Argi irakasten dausku Kepa'k, ja egit̃eko" kalez-kale oŕoka ez dagonik. Abeŕtzaletasuna teko, norberak eukit̃ia biaŕ-biaŕ Eta benetan, egiz abeŕtzalia nun eta edonoz egingo dau Oŕa oŕ Kepa; zirkiñik egin dagon abeŕtzalia eta oŕatiño sun-azirik iñok erain ba-dau, bat.

Zuk, Kepa, jaŕat̃u bide oŕeta txaŕak jo zat̃u, egija da; baña zoritxardunago bat baño geyago xuak bere besuetan artuta dauka gorputz uztelkoŕak jaun-mat̃asu goi—eskar—izpiz dizdiratzen betikoŕa estaltzen dau. ¡Zenbat derantzira, soin lirañaren jantz talduten daben, ixuŕi naskagaŕi go obentsua! Zorijonduna zara -it̃uŕija zeure baŕuan daroyazulako bizi zariala diñostazu zeure abestu ta txistua jo be egit̃en xe da zeure bain-baretasunaren zinduena; orixe Goiko-Jauna'k baldan ezaŕiriko gurutza, Bera'k ben zaletasunaz eruaten jakitu oso-osoz beteko dira Kisto'k jesaŕita oguzi ebazan itz areki tsuak orain jasaten dakijenak idoroko dabelako.

MA E. A

T. S. H.

ANDICIONES INTERESANTES PARA HOY, 11 DE DICIEMBRE

Servicios y música religiosos.

A las diez (mañana), Estaciones italianas (Norte).—Misa.

A las 10,30 (mañana), Leipzig y varias otras alemanas.—Cantata religiosa (Bach).

A las seis, Heilsberg.

A las 6,40, Munich.—Oratorio de Navidad (Von Wolfurt).

Conciertos sinfónicos.

A las dos, Copenhague.

A las 2,10, Hilversum.—Concierto.

A las ocho, Bruselas número 1.—Ravel, Strauss.

Conciertos vocales e instrumentales.

A las 4,30, Estrasburgo.—Concierto Pasdeloup.

A las siete, Hamburgo.—Suppé, Strauss, Lehar.

A las 7,05, Berlín.—Opera.

A las 7,30, Praga.—Programa Hubay.

A las ocho, Estocolmo.—Programa Walman.

A las 8,10, Breslau.—Program ner.

A las 9,20, Radio París.—

A las diez, Budapest.—Banda

Operas y operetas.

A las tres, Praga.—"Robin vista).

A las siete, Viena.

A las 7,45, Roma.—"La matográfica" (Gilbert).

A las ocho, Bruselas número baile de máscaras" (Verdi).

AUDICIONES PARA MA LUNES

Conciertos sinfónicos.

A las 6,40, Budapest.—Filarm

A las 7,05, Francfort, Stuttgart cierto del lunes.

A las 7,05, Viena.—Conductor

A las 7,30, Suiza romana.

A las 9,35, Leipzig.

Conciertos vocales e instrum

A las 6,30, Leipzig.—Orquesta

A las 6,45, Suiza alemana.—Mús

A las 7,40, Huicen.—Orquesta

A las 7,55, Hilversum.—Orq ros.

A las ocho, Bruselas número questa sinfónica.

A las 8,10, Berlín.—Conductor

A las 9,20, Langenberg.—Cor

A las diez, Varsovia.—Banda

Operas y operetas.

A las 6,30, Praga.—"Dalibor" tana).

A las siete, Varsovia.—"Pag har).

A las 7,35, Bari.—"Aida" (Ver mófono.

A las 9,50, Radio París.—"I ci" (Leoncavallo).

Música de cámara.

A las ocho, Estrasburgo.

A las 8,30, Bruselas número

A las 8,30, Munich.—Cuartetos

Recitales.

A las cinco, Varsovia.—Violí

A las ocho, Breslau.—Canci

SE RECOMIENDA POR SI SOLO EL ALIMENTO INSUPERABLE
ALAR-ONENA
Olo aŕautzagilientzat eta txitak azteko. Utsik ematen ez duten jatekuak: Aragi aŕain eta azuŕ-irin "Alar Onena"
Especialísimo para gallinas ponedoras y cría de pollitos. Resultados garantizados Harinas de carne, pescado y hueso "Alar Onena"
Maria J. Esnaola
Miracruz, 21 — SAN SEBASTIAN — Teléfono 12014
¡ALERTA! EXIGID SIEMPRE LA MARCA "ALAR ONENA"

Jesús Ostolaza
BERGARA
FABRICA DE INSIGNIAS DE ESMALTE FINO
AZALIRARRI MIEZKO IKURRIÑEN OLEA

El mejor jabón para el lavado de la ropa. Tiene abundante espuma y mucha duración.
"BILORE"
Zoñekoak garbitzeko jaboi-rik onena. Bitxa ugara dauka ta iraupen aundiagoa.

Aranburu'tar R.
AZAL ETA TXIZ-BIDIAK
Fueros, 5, 3.° DONOSTIA

MARTIKORENA
Begiyetako gaixoen sendagillea
Garibay 13 bis, 2.° - DONOSTIA

Olareaga'tar J.
Suduŕ, estaŕi eta belaŕietako sendagilea
CORREO, 50. - TOLOSA
Uŕutizkiña, 269

Musatadi Osagilla
Bizkaŕ-azuŕ gexuak, tumore otzak, azuŕ ekeŕtasunak elbaŕi (parálisis) egoteko tramankulu (aparato) egokija merke eta neuŕiz egin eta iminten dira. Zenbatean eta zelan ezer kendu barik esango yatzube
Bilbao'n, Correo, 7.

CALORIFEROS DE GO
Botellas para agua calie
Los mejores precios
HIGIENE. GRAN VIA

Gregorio de Guezur
Efectos navales. Patentes "Tr "Océana". Cables, cottones, empaquetaduras. Artículos para Teléfono 06.059. — Desierto-

Sastrería AB
ompleto y variado surtido novedades para toda clase H. de Amézaga, 14.—Teléfono